

Hazai riportképek

1-36-ig

Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest

1. HAZAI RIPORTKÉPEK

2. Felszabadulás utáni történelmünk hétköznapijait, ünnepeit idézzük fel a most következő néhány percben. Országjárásra invitálunk, olyan túrára, amely térben és időben röpití az utazókat. Induljunk el az ország szívéből, a nulladik kilométerkőtől!

3. Az első állomásunk a múlt. Fővárosunk sok szép emlékművel gazdagodott a felszabadulás óta. A parlament mellett Magyarország első köztársasági elnökének, gróf Károlyi Mihálynak a szobra áll – Varga Imre, Kossuth-díjas szobrászművész alkotása.

4. Ez is a múlt! A XVIII. században barokk-rokokó stílusban épült fertői Esterházy-kastély a hazai műemlékvédelem szép eredménye. Falai között nagyszabású hazai és nemzetközi zenei események zajlanak nyaranta. Itt rendezték meg például az Interfórum sorozatot, amelyen fiatal muzsikuskok mutatkoztak be neves szakemberek előtt.

5. Néhány kilométerrel arrébb egy egészen másfajta műemlék található. Cák határában a hatalmas fákból álló szelídgesztenye-erdő tövében sajátos boronafalú pincék sora áll, amelyekben valamikor a híresen ízes, zamatos, jó bort érlelték.

6. Visegrád – királyi vár. Neve már az első Árpád-házi királyok idején előfordul. Igazi fényét Mátyás uralkodása idején nyerte el: Európa egyik legnagyobb és legszebb kastélya állt itt. Rendszeres feltárása és rekonstrukciója a felszabadulás óta folyik, és napvilágra kerültek az ország legnagyobb arányú gótikus és reneszánsz kori műemlékének még megmaradt részei.

7. A budai várnegyed utca- és térarányai középkori eredetűek. Az összképből bántóan kiemelkedő, múlt századi beépítéseket sikerült lebontani. Az új épületek az építészet mai nyelvén beszélnek, de alkalmazkodnak a régi épületek

tömegéhez, tetőihöz, megtartják építésvonalukat, telekosztásukat. A hangulatos utcákon sétálók nem is sejtik, mennyi építészeti lelemény és nem utolsósorban mennyi pénz – évente közel 50 millió forint – szükséges ahhoz, hogy az ország műemlékei mind szebb arcukat mutassák.

8. A Halászbástya és a Mátyás-templom mellett áll Budapest új büszkesége, a Hilton szálló, amely a XX. század technikáját, kényelmét nyújtja vendégeinek, miközben történelmi hangulatot áraszt. Az új épületbe beépítették a Miklós-torony, a Domonkos-templom és a kolostor kerengője, címerdíszes kútja, gótikus pincéi, valamint a Hess András tér felőli, déli homlokzat barokk stílusú falának feltárt részleteit is.

9. Ha már vendégekről szóltunk – ízelítőül egy adat. Magyarország lakosságának átlagosan másfélszeresét teszi ki az évenként hozzánk érkező turisták száma. A Hortobágy természeti értékeinek, különleges növény- és állatvilágának megőrzése érdekében a puszta jelentős részét – 52 ezer hektárt – nemzeti parkká nyilvánították. – Felvételünk az egykor e tájra jellemző gémeskútról és a szürke gulya deleléséről készült.

10. Persze, rég volt már, amikor csak a „tschikosch-gulasch-tschardasch” miatt keresték fel Magyarországot a külföldiek. Ma már jönnek kereskedni, üzletet kötni, sőt, tanulni is. Számos iparágban mi is nagyhatalom vagyunk. – A Videoton-komputerek például nem csak a KGST-országokban keresettek.

11. A felszabadulás után teremtettük meg azokat az alapokat, amelyeken megindulhatott az ország iparosítása. Az ekkor épült gyáróriások mind a mai napig adnak vasat, acélt. – A kép a Dunai Vasmű folyamatos acélöntödéjében készült. Jelenleg egy tonna acélból negyedannyi energiával 10 százalékkal több készterméket tudunk gyártani, s így a fajlagos anyagfelhasználást tekintve a világ élvonalába kerültünk.

12. A közúti járműprogram sikerét több iparág összehangolt együttműködése biztosítja. A magyar IKARUS buszok a világ csaknem minden országába eljutnak. 1979-ben már 13 500 készült belőlük. – Ezek svédországi szállításra várnak.

13. Győr – és egy győri termék. A világhírű Rába-Man motor szerelése látható ezen a felvételen. Ezúttal épp egy Rába-Steiger traktor közel 180 kilowattos „lelkét” építik be az erőgépbe. A Vörös Csillag Gépgyárból évente több száz hasonló gépóriás indul útnak.

14. Máltán lehetünk büszkék gyógyszer- és orvosiműszer-gyártásunkra. A világ nagy gyógyszerexportáló országai közé tartozunk, és a jelenleg forgalomban levő gyógyszerek 85 százaléka hazai gyárakban készül. A Medicor Művek berendezései is hírnevünket öregbítik. – A képen izotópos csíramentesítésre készítik elő az egyszer használatos injekciós tűket.

15. A magyar–szovjet timföld- és alumíniumipari egyezmény egyik kiemelt létesítménye az ajkai timföldgyár közel 2 milliárd forintos rekonstrukciója. 1981-re az egész gyár elkészül, és termelésével Ajkán megháromszorozódik a timföldgyártás.

16. Leninváros a szocialista iparosítás szülötte. 1966-ban nyerte el a városi jogokat. Ma már 11 ezer embernek ad munkaalkalmat és kényelmes otthont. Nemcsak a város fiatal: polgárainak átlagéletkora sem haladja meg a KISZ-korhatárt. Lakóinak többségét a Tiszai Vegyi Kombínát foglalkoztatja.

17. A lakásépítés legfontosabb feladataink egyike. A házigyári technológia bevezetése jelentősen csökkentette a lakáshiányt. Az első 15 éves lakásépítési program során 1 millió 50 ezer lakás épült. – A képen a híres, Y alakú, talpai bányászházak egyike.

18. Gyöngyösvisontán, a Thorez Bányáüzemben 1969-ben kezdődött meg a széntermelés, és azóta a Gagarin Hőerőmű igényeinek megfelelően szolgáltat fűtőanyagot az automatizált bánya. – A képen az ország egyik legnagyobb gépe, arányait jól érzékeltetik a mellette álló emberek.

19. A nagymúltú Duna menti település, Paks várossá fejlődését az első magyar atomerőmű építése indította el, amely a villamosenergia-termelésből vállal majd jelentős részt. – Felvételünkön az atomerőmű épülő szakasza és az új lakótelep látható.

20. Ez is ipar – a húsfeldolgozás. A mezőgazdaság iparosodása, a nagyüzemi termelés hatékony fejlesztése soha nem remélt eredményeket hozott. A kaposvári Húsgyárban naponta 1100 sertés „alakul át” hurkává, kolbásszá, sonkává. Ha elkészül az új vágóhíd, az üzem termelése megkétszereződik.

21. Aratás Pilishegyen. – A legfontosabb szemes termés, a búza termésmennyisége meghaladja az öt és fél millió tonnát. 1938-hoz viszonyítva a termésátlag hektáronként 13-ról 43 mázsára emelkedett. Az iparszerű termelési rendszer bevezetése a kukoricánál is hasonló eredményeket hozott.

22. A Balatonboglári Állami Gazdaság 3700 hektáron gazdálkodik, ebből 1300 hektár a szőlő. A Balaton déli partjának legnagyobb szőlőtelepülése. A gazdasághoz tartozik az ország legkorszerűbb borkombinátja és palackozó üzeme, a szőlőnemesítő telep laboratóriumában pedig távoli szőlővidékeinket is érintő tudományos munka folyik.

23. A gépesítés meghódította a történelmi, badacsonyi borvidéket is: erre a teraszos művelés ad lehetőséget. Az 1979-es évet jegyezzék meg a borivók: hosszú éveking emlékezetes zamatot ígér.

24. És ahol az eredmények gyökereznek: a tudomány világa. Évente a nemzeti jövedelem 4 százalékát fordítjuk kutatásokra. A hazai tudományos élet egyik fellegrára a

Magyar Tudományos Akadémia nemzetközi hírű Központi Fizikai Kutató Intézete, amely 1980-ban ünnepli alapításának 30. évfordulóját.

25. Ez az érdekes felvétel a Magyar Állami Földtani Intézetet mutatja. Az épület a magyaros szecesszió szép példája. Az intézet az alapkutatások mellett szorosan kapcsolódik a gyakorlathoz is: geológusai kőzet- és talajminták vizsgálatával a föld rejtett kincseinek kiaknázását teszik lehetővé.

26. A tudományos élet sikerét a felsőoktatás alapozza meg. A Budapesti Műszaki Egyetem kísérleti atomreaktora a felsőfokú oktatás legkorszerűbb műhelye. A különféle egyetemeken, főiskolákon jelenleg közel tízszer annyian tanulnak, mint 1937/38-ban. Az 1978/79-es tanévben 65 ezren jártak felsőfokú oktatási intézménybe, 49,3 %-uk nő volt.

27. „A” mint alma. Oktatásügyünk nagy eredménye, hogy a 6–13 éves korú gyerekek 98,8 %-a jár általános iskolába. Új iskolarendszerünk a hatékony középfokú képzést is biztosítja. 1978/79-ben 54 ezer tanuló folytatta tanulmányait középiskolában.

28. A keszthelyi Festetics-kastély patinás könyvtárterme. Az itt található könyvritkaságok is a tudományt szolgálják. A hazai közművelődés fontos eleme a csaknem 2700 művelődési ház és központ, 10 és félezer közkönyvtár. A közművelődési törvény megjelenése óta 22 %-kal megnövekedett az állomány, az olvasók száma kétmillió körül van.

29. Hazánkban összesen 33 színház működik, ebből Budapesten 19 van. A színházi estek nézőinek száma évek óta meghaladja az évi 6 millió főt. – 1978 végén adták át az ország legújabb színházát, a győri Kisfaludy Színházat. Az épület oldalát Victor Vasarely kerámiája díszíti.

30. A szabadidő eltöltésének nagy tömegeket vonzó formája a kempingezés. A Balaton partján egy-egy meleg hétvégén több mint félmillió hazai és külföldi vendég keres felüdülést.

31. Több millióra tehető a rendszeresen úszó, futballozó, kocogó, teniszező amatőrök száma. Az országban 11 és félezer szakosztályban majd félmillióan sportolnak. – A felvételen Tatabánya új büszkesége, a városi sportcsarnok látható.

32. A gyógyellátás színvonala, az orvosok, a kórházi ágyak száma, az intézmények szervezettsége az egészségügyi ellátás jellemzői. Most háromszor annyi orvos dolgozik, mint a háború előtt (1978-ban közel 30 ezer), majdnem 100 000 kórházi ágy várja a betegeket. – A számos SZOT-üdülő egyike az újjáépített lillafüredi Palota-szálló.

33. Az egyik legfontosabb szociálpolitikai cél: létesüljön minél több bölcsődei, óvodai férőhely. 1980-ban a bölcsődékben 70 ezer, az óvodákban 400 ezer gyermeket tudtunk elhelyezni. – A Füredi úti lakótelep „kék óvodája” az egyik legszebb gyermekintézményünk.

34. A felszabaduláskor a lakosság alig 40 százaléka részesült társadalombiztosításban, most 100 százaléka. A társadalmi juttatásokból több mint 40 milliárd forint jut a nyugdíjasoknak, közel 9 milliárd családi pótlékra, és 3,5 milliárdot fordítanak gyermekgondozási segélyre.

35. Hidak, utak, utazás... Egyszer minden út, így a mi, 35 évben tallózó utunk is véget ér. Nagyon sokról kellene még szólnunk, de csak ennyi fért rá 36 kockára. Ízelítő ez csupán felszabadulás utáni három és fél évtizedünkről, gyorsfénykép, amely némi áttekintést és emléket is adhat.

36. Búcsúzzunk az alkotmány napi tűzijátékkal! Három gondolat kapcsolódik össze az augusztus 20-i estén: az államalapítás, az új kenyér és az alkotmány ünnepe. Három gondolatkör, de egyetlen gondolatsor.

Írta: Szücs Gábor
Szerkesztette: Fehér Judit és Lázár Júlia
H-IS 79249-IS 80062 36 kocka

Kiadja a
Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest